

Kommunledningskontoret
Elin Pöllänen
070-429 07 88
elin.pollanen@sigtuna.se

Yttrande över betänkandet Nästa steg? – Förslag för en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:60)

1.0 Sammanfattning

Sigtuna kommun anser att mottagen utredning är utförlig och perspektivrik. Sigtuna kommun är en finsk förvaltningskommun sedan 2013 och vill därför lyfta fram främst situationen gällande den finska minoriteten i Sverige i relation till förvaltningskommunernas ansvar. Remissinstansens synpunkter kommer i punktform nedan:

- Instämmer med utredningen i det två prioriterade huvudområdena
- Delar åsikten att ansvaret hos kommuner och förvaltningskommuner behöver förtydligas
- Ser positivt på de föreslagna lagändringarna och på införandet av en ny myndighet
- Bekräftar behovet av en starkare integrering av minoritetspolitiken i andra politiska områden och finner förslaget om att överföra delar av minoritetslagen till Socialtjänstlagen och Skollagen som ett steg på vägen
- Önskar se obligatorisk utbildning i minoritetslagstiftning och minoritetsarbete för offentligt anställda
- Ifrågasätter utredningens slutsats om tillsyn och överklagandemöjlighet

2.0 Kommentarer

2.1 Övergripande kommentarer

Tidpunkten för betänkandet, förlöpt under sommartid, verkar spegla det starka behovet av att höja statusen för minoritetspolitiken i Sverige. Det går att instämma med utredningens beskrivning av minoritetspolitiken som mycket i utvecklingsstadiet. Kommunernas insatser gällande minoriteternas rättigheter är ojämnt fördelade över landet. Inom kommuner behöver minoritetsperspektivet inkluderas i samtliga politiska områden.

Det finns därför god anledning att ta fasta på förslagen i utredningen, såsom en särskilt myndighet för att följa upp så att lagen följs. Det finns dock skäl att se över möjligheten av tillsyn och enskildas möjlighet att överklaga beslut gällande vissa områden (se avsnitt 2.3 nedan).

Sigtuna kommun stödjer de två prioriterade områden tänkta att leda arbetet framåt; involveringen av barn och ungdomar samt integreringen av

minoritetspolitiken i samtliga politiska områden. Det senare området, med inneboende förslag såsom överföring av vissa delar av minoritetslagen till Socialtjänstlagen och Skollagen, lyftes fram.

För att höja allmänkunskapen och säkra integrering i andra politikområden vill Sigtuna kommun via remissvaret se en obligatorisk och återkommande utbildning för alla offentligt anställda gällande minoritetslagstiftningen i Sverige.

2.1.2 En gemensam vision

Sigtuna kommun vill se att det finns en allomfattande och långsiktig målsättning, såsom skriven i utredningen på sida 76, att ”införa en ordning där rättigheter av de slag som är knutna till förvaltningsområdena ska gälla generellt över hela landet.” Under denna vision skulle sedan konkreta åtgärder tas för att uppnå detta, då det är av stor vikt att alla invånare nås av grundskyddet och att arbetet med minoritetspolitiken går framåt.

2.2 Formulering av lag

Behovet av att ändra formuleringen i lagen som beskriver att kommuner är skyldiga att erbjuda förskola respektive äldreomsorg på finska, meänkieli och samiska (avsnitt 6.3.2 och 7.3), där hela eller delar av” byts ut mot ”hela eller väsentlig del av verksamheten på minoritetsspråket”. Behovet att bemanna språkkunnig personal ses som en positiv utmaning då det kan utöka samarbetet mellan Sverige och Finland samt göra minoritetsspråk mer meriterande och därmed öka intresset.

2.3 En ny myndighet

En ny myndighet kan bidra till ett förstärkt minoritetsarbete, speciellt om denna samverkar med andra myndigheter för att få in ett minoritetsperspektiv inom samtliga instanser. Om inte en ny myndighet tillkommer skulle minoritetsfrågor kunna sättas under en annan men relaterad myndighet, förslagsvis Folkhälsomyndigheten eller Jämställdhetsmyndigheten.

Det är av stor betydelse för minoritetsarbetet kopplas samman med andra områden såsom folkhälsa, social hållbarhet och mänskliga rättigheter. Detta för att öka dess relevans och bredd.

2.3 Minoritetsarbete i kommuner

Utredningen föreslår ett förtydligande av ansvar hos samtliga kommuner och landsting, detta bland annat genom skyldighet att informera om rättigheter, kartlägga behov samt anta dokumenterade mål och riktlinjer för det minoritetspoliska arbetet. Detta välkomnas då det är av stor vikt att minoritetspolitiken når minoritetsbefolkningen, samt att minoritetsarbetet får fäste inom kommunerna och integreras inom samtliga politiska områden.

2.3.1 Mätbara mål och riktlinjer

Remissvaret ser att det vore önskvärt att även allmänheten kan nå information vid förfrågan.

2.3.2 Utbildning och samverkan

Remissen önskar också se obligatoriska utbildningar för kommuner och landsting för att höja den allmänna kunskapen om minoritetspolitiken samt ge information om hur personal kan fortbildas. Detta uppdrag skulle kunna utföras av den föreslagna Uppföljningsmyndigheten, som även bör ha ett kunskapshöjande och utåtriktat uppdrag (se avsnitt 8.2 och 11.4.1 i fullständig utredning).

2.4 Tillsyn och överklagande

2.4.1 Tillsyn

Enligt utredning är tillsyn ett lämpligare alternativ för att pröva nationella minoriteters rättigheter men utredning har inte haft till uppdrag att utreda detta. Med ett sjuårigt facit i hand ifrågasätter remissvaret förslaget om att utreda möjligheten om tillsyn till nästkommande översyn av minoritetslagen. Detta om inte minoritetspolitiken förbättras. Remissvaret önskar se ett förtydligande på hur individer kan tillgodose sig själva eller anhöriga rätten till det som står i minoritetslagstiftningen utan en instans för tillsyn eller överklagandemöjlighet.

2.4.2 Överklagande

”Det kan finnas anledning för regeringen att ta upp frågan om möjlighet att överklaga beslut som rör äldreomsorg och förskola samt grund- och gymnasieskola – för nationella minoriteter och andra – i samband med större översyner av lagstiftningen på respektive område.” – s. 143 i utredningen

Det finns anledning att ställa sig kritisk till att personer inte kan överklaga beslut och utreda detta tidigare än under nästa översynsperiod. Denna fråga kan till en början utredas i samband med förvaltningskommunernas särskilda skyldigheter. Att bidraget förvaltningskommuner mottar till viss del öronmärks för särskilda ändamål, såsom äldreomsorg och förskola, anses inte begränsa den kommunala självständigheten i större utsträckning. Det är inom dessa områden överklagandemöjlighet skulle kunna införas till en början.

Olov Holst (M)
Kommunstyrelsens ordförande